

DE STAAT VAN DE RECHTSHANDHAVING CURAÇÃO 2018

**DE STAAT VAN DE
RECHTSHANDHAVING CURAÇAO
2018**

Raad voor de rechtshandhaving
September 2019

Inhoudsopgave

I. Algemeen.....	4
II. Jaarplan 2018	6
III. Geprioriteerde thema's	10
3.1 Atrako's	10
3.2 Geweldsmisdrijven	11
3.2.1 Relatieve geweld	11
3.2.2 Vuurwapengeweld.....	12
3.3 Inbraken en diefstal	13
3.4 Verkeer en veiligheid.....	15
3.5 Criminele samenwerkingsverbanden.....	16
3.6 Jeugd.....	17
3.7 Overige relevante thema's	18
3.8 Wetgeving	20
IV. Oordeelsvorming	22

I. Algemeen

Ingevolge artikel 33 van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving brengt de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) jaarlijks een verslag uit naar aanleiding van de bevindingen in het voorgaande jaar.

In het jaar 2018 heeft de Raad het accent gelegd op de veiligheidsontwikkeling. Om de stand van zaken ten aanzien van de geprioriteerde delicten aan te duiden, werden aan de hand van statistieken de ontwikkelingen over de afgelopen jaren weergegeven.

In deze staat bouwt de Raad voort op de Staat van de rechtshandhaving over het jaar 2017 teneinde te kunnen aangeven welke vorderingen zijn geboekt en of de geconstateerde knelpunten zijn opgelost danwel nieuwe knelpunten zijn geconstateerd. Gezien de aard en hoeveelheid niet-opgevolgde aanbevelingen van de Raad is de Raad voornemens om de uitvoering van de aanbevelingen periodiek met de Minister te bespreken.

In het jaarplan 2018 zijn de navolgende onderzoeken opgenomen:

- 1) Monitoring CPT;
- 2) Toelating en uitzetting vreemdelingen;
- 3) Beheer Criminaliteitsfonds;
- 4) Integrale veiligheid en infrastructuur;
- 5) Review opsporingsbeleid OM;
- 6) Aanpak Jeugdcriminaliteit;
- 7) Review Brasami.

Bij al deze onderzoeken stond centraal de noodzaak aan intensieve(re) samenwerking tussen de justitiële- en de (traditionele) ketenpartners. Een ander steeds terugkerend knelpunt is het gebrek aan financiën.

Een integrale aanpak is een conditio sine qua non voor een succesvolle uitvoering van het veiligheidsbeleid. Een dergelijke aanpak verhoogt namelijk de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding. De financiële uitdagingen waarmee het land te maken heeft, zouden extra reden moeten zijn om een integrale aanpak te bevorderen. Een integrale aanpak vereist echter een andere mind-set bij de ambtelijke organisaties. Met name vanwege de financiële beperkingen zijn de organisaties steeds meer gericht op de uitvoering van hun eigen taken en zien minder de noodzaak om gezamenlijke doelstellingen te realiseren. Ook de

kleinschaligheid speelt blijkbaar een rol waarbij men-volgens diverse respondenten niet snel geneigd is om elkaar aan te spreken.

Verder brengt de beperkte opsporingscapaciteit met zich mee dat een selectie moet worden gemaakt in de te vervolgen zaken, met als gevolg dat de overige “zaken” blijven liggen dan wel anderszins moeten worden afgehandeld. Voor zover de overige zaken bestuursrechtelijk dan wel fiscaalrechtelijk worden aangepakt, wordt het beoogde effect dat “criminaliteit niet loont” gesorteerd. Uitgaande van de gedachte dat strafrecht als ultimum remedium zou moeten gelden, moeten de overige interventiesystemen een prominentere rol spelen in het kader van sanctietoepassing.

De geprioriteerde thema's zijn:

- Atrako's;
- Gewelddsmisdrijven;
- Inbraken en diefstal;
- Verkeer en veiligheid;
- Criminele samenwerkingsverbanden;
- Jeugd.

De Raad zal in het volgende hoofdstuk de uitvoering van het jaarplan 2018 toelichten. De Raad zal tevens ingaan op de stand van zaken rondom de geprioriteerde thema's over de afgelopen jaren.

II. Jaarplan 2018

Inspectie Criminaliteitsbestrijdingsfonds

De Raad heeft in het jaar 2018 een inspectie verricht naar het beheer van het Criminaliteitsbestrijdingsfonds (CF) in Curaçao. Het CF is in het leven geroepen ten behoeve van de financiering van projecten voor de criminaliteitsbestrijding en wordt beheerd door de minister van Justitie. De contouren van het CF zijn vastgelegd in een landsverordening. Verder is er een ministeriele beschikking waarin de taken en de verantwoordelijkheden zijn beschreven en een handboek bevattende de processen en procedures. Ondanks het bestaan van genoemde wet- en regelgeving en beleid constateerde de Raad dat er verschillende risico's zijn ten aanzien van het beheer van het CF. De Raad constateerde onder meer dat de controle/toezichhoudende taken van de Commissie Criminaliteitsbestrijdingsfonds (CCF), bijvoorbeeld de controle op de financiële administratie, niet worden uitgevoerd. De functies van de Uitvoeringscommissie Criminaliteitbestrijdingsfonds (UCF) zijn niet opgevuld waardoor onder meer de financiële administratie niet optimaal wordt bijgehouden. Hierdoor kan de SOAB geen volledige controle van de financiële administratie uitvoeren en evenmin een accountantsverklaring opstellen.

Review inspectieonderzoek Penitentiaire inrichting Curaçao

Deze inspectie betreft een review-onderzoek inzake inspecties die de Raad in 2016 en 2017 heeft verricht naar de stand van zaken in de penitentiaire inrichting van Curaçao, Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (het SDKK). De Raad constateerde bij deze inspectie dat 23 van de in totaal 27 gedane aanbevelingen niet waren opgevolgd. Drie aanbevelingen zijn wel opgevolgd en één aanbeveling is deels opgevolgd. Er is naar het oordeel van de Raad geen legitieme reden om de aanbevelingen niet op te volgen. Immers een aantal van die aanbevelingen kunnen naar het oordeel van de Raad zonder grote inspanning van het SDKK worden opgevolgd. De Raad is van oordeel dat de aanbevelingen traag en niet structureel worden opgevolgd door het SDKK. Deze situatie acht de Raad ernstig nu veel aanbevelingen betrekking hebben op de bejegening en derhalve het eerbiedigen van grondrechten van gedetineerden. Om de opvolging van de aanbevelingen structureel te borgen heeft de Raad aanbevolen om een plan van aanpak op te stellen, een werkgroep in te stellen en om de voortgang van de implementatie te rapporteren aan de minister van Justitie.

Reviewonderzoek Grenscontrole (Toelating en Uitzetting)

Deze inspectie beoogde de stand van zaken met betrekking tot de aanbevelingen uit de inspectie van de Raad van 2013 inzichtelijk te maken en de knelpunten te inventariseren. Bij deze inspectie heeft de Raad eveneens geconstateerd dat het merendeel van zijn aanbevelingen niet is uitgevoerd. Er zijn amper concrete plannen en acties ondernomen om de aanbevelingen uit te voeren. De bevoegdheden die door de grensbewakers worden uitgeoefend, bijvoorbeeld het ophouden voor verhoor en het verrichten van onderzoek aan de kleding, waren nog niet uitdrukkelijk in de wet vermeld en het (concept) beleid “Herziene Instructie” was nog niet afgerond. Daarnaast wordt de onderlinge regeling nog niet geïmplementeerd. Er is bijvoorbeeld geen vreemdelingenautoriteit in Curaçao benoemd, geen eenduidige registratienormen en ICT-systeemprotocollen opgesteld en de mogelijkheid om een koppeling tussen de ICT-systemen van de landen in het Caribisch- en Europees deel van het Koninkrijk te introduceren is evenmin onderzocht. Op lokaal niveau is er onvoldoende samenwerking tussen de ketenpartners. Hierdoor worden de taken van de tweede- en de derdelijns grenscontrole bij de luchthaven niet (degelijk) uitgevoerd en wordt het vaarverkeer niet degelijk gecontroleerd. Er is wel een coördinator mensenhandel benoemd en een werkgroep mensenhandel/mensensmokkel ingesteld.

Review Onderzoek Brasami

Dit betreft een review ten aanzien van het onderzoek dat de Raad in 2015 heeft verricht naar de mate waarin Brasami toegerust is om personen met verslavingsproblematiek en psychische stoornis op te vangen, te behandelen en nazorg te verlenen.

Uit het onderzoek blijkt dat een aantal aanbevelingen reeds zijn geïmplementeerd. Het betreft de aanbevelingen aan de minister van Justitie om duidelijke eisen te stellen ten aanzien van:

- de bejegeningnormen;
- de gedragscode voor het personeel;
- de klachtenprocedure;
- de benoeming op korte termijn van een externe klachtencommissie;
- de uitvoering van de taken van de Raad van Toezicht en
- de aanbeveling aan de Minister van Justitie om ten aanzien van het Openbaar ministerie zorg te dragen dat alle aanmeldingen via de Fundashon pa Maneho di Adikshon verlopen.

Voorts blijkt uit het review dat de implementatie van een aantal aanbevelingen zich nog in de planningsfase bevindt.

Het betreft hier de aanbeveling aan de minister van Justitie om een alternatieve huisvesting voor Brasami te zoeken en de aanbeveling aan de minister van Justitie ten aanzien van het Openbaar Ministerie om zorg te dragen voor de tijdige verzending van rechterlijke uitspraken naar Brasami.

De aanbevelingen aan de minister van Justitie om de begroting van Brasami vast te stellen, om voldoende financiële middelen voor het beheer van Brasami beschikbaar te stellen en om zorg te dragen voor de permanente inzet van geschikte beveiligingspersoneel zijn niet opgevolgd.

Vervolgingsbeleid OM

In dit review onderzoekt de Raad in hoeverre de aanbevelingen van het rapport vervolgingsbeleid OM zijn opgevolgd.

De aanbevelingen waren:

- Draag zorg voor een vastgesteld en gepubliceerd vervolgingsbeleid;
- Vaardig algemene richtlijnen uit om het vervolgingsbeleid mede te bepalen;
- Bevorder dat zaken binnen een redelijke termijn worden afgehandeld;
- Vertaal interne richtlijnen naar vastgesteld en gepubliceerd vervolgingsbeleid;
- Leg verantwoording af voor de tijdige afhandeling van zaken door middel van o.a. jaarverslagen;
- Verbeter de administratieve ondersteuning.

Het is de Raad opgevallen dat er veel ruimte bestaat om de transparantie ten aanzien van het vervolgingsbeleid te verhogen. Door het transformeren van interne richtlijnen in algemene gepubliceerde richtlijnen wordt het vervolgingsbeleid duidelijker en begrijpelijker voor het publiek. De Raad constateert tevens op basis van interviews en jurisprudentie-onderzoek dat er nog immer ruimte is om de afhandeling van zaken binnen een redelijke termijn te verbeteren. Volledigheidshalve moet de Raad hierbij opmerken dat de redelijke termijn niet uitsluitend wordt overschreden vanwege de trage afhandeling van de opsporing en vervolgingsbeslissingen. De beperkte zittingsdata bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie dragen ook bij aan enige vertraging met als gevolg dat bepaalde zaken niet binnen redelijke termijn worden afgehandeld.

Integrale veiligheid en infrastructuur

De uitvoering van dit onderzoek heeft enige vertraging opgelopen vanwege de complexiteit, de omvang van het onderzoek en de budgettaire beperkingen, waarmee de Raad te kampen heeft. De Raad zal dit rapport binnenkort aan de minister van Justitie aanbieden. De Raad zal derhalve niet vooruitlopen op zijn bevindingen maar beperkt zich hierbij tot algemene informatie omtrent dit thema.

In het beleidsdocument “Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016 – 2021”, wordt aangegeven dat gedurende de laatste jaren het aantal onderzoeken naar de zwaardere en ondermijnende vormen van criminaliteit gestegen is, terwijl van de andere kant de rechtshandhaving op Curaçao zich onvoldoende ontwikkeld heeft om aan deze soorten criminaliteit het hoofd te bieden. Ook de high impact crimes en de veel voorkomende criminaliteit blijken van directe invloed te zijn op het onveiligheidsgevoel van burgers en ondernemers. De redenen hiervoor zijn onder andere dat de huidige omvang en organisatie van de opsporingsdiensten onvoldoende zijn. Ook is gebleken dat de beschikbare middelen voor opsporing en vervolging bij vooral de opsporingsdiensten niet toereikend zijn.

Van het Openbaar Ministerie is bekend dat zij in ieder geval vanaf het jaar 2016 een integrale aanpak van de criminaliteit voorstaat, waarbij organisaties met verschillende disciplines gemeenschappelijke doelstellingen en ambities zouden moeten stellen en in nauw overleg met elkaar zouden moeten samenwerken.

Het is een feit van algemene bekendheid dat de criminaliteit steeds complexer wordt, en dat de plegers van strafbare feiten steeds meer gebruik maken van de techniek, de computer en het internet. Dat betekent dat ook de overheid, private sector en burgers daarop moeten inspelen.

Voor de veiligheid is het echter een conditio sine qua non dat justitie in samenwerking met niet traditionele partners de koppen bij elkaar steekt om het gewenste resultaat te bereiken, namelijk het bevorderen van het veiligheidsgevoel binnen onze gemeenschap. De schaarse capaciteit moet zo doelmatig mogelijk worden ingezet. Een intensievere integrale aanpak is hierbij noodzakelijk.

III. Geprioriteerde thema's

3.1 Atrako's

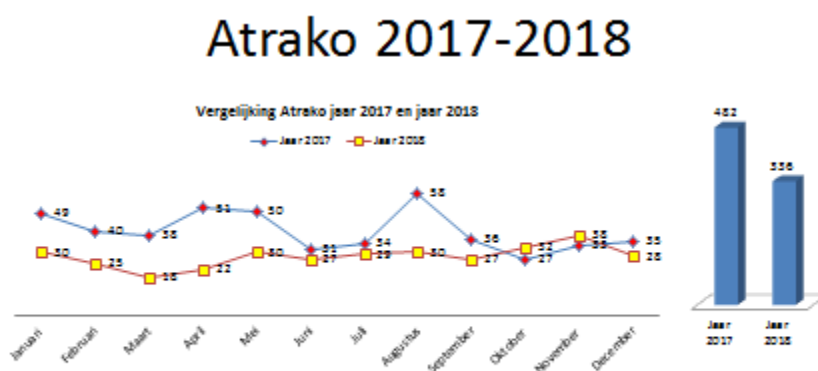
Overvallen hebben een grote impact op de slachtoffers en tasten het veiligheidsgevoel van de samenleving als geheel aan. Daarnaast zijn die ook schadelijk voor het imago van het land Curaçao en zijn van negatieve invloed op de economie en het toerisme. Dit was voor de Raad aanleiding om onderzoek te verrichten naar de mate waarin de justitiële keten is toegerust om atrako's te bestrijden.

In het jaar 2015 werd het rapport met betrekking tot de aanpak van atrako's uitgebracht. De Raad besteedde daarbij aandacht aan de navolgende aspecten: opsporingsproces, formatie, personele capaciteit, cellencapaciteit en materiële- en financiële middelen.

Uit statistieken blijkt dat het aantal atrako's in het jaar 2018 ten opzichte van 2017 daalde. De Raad verricht dit jaar een review-onderzoek om vast te stellen in hoeverre de aanbevelingen van het uit het jaar 2015 daterende rapport van de Raad zijn uitgevoerd.

Atrako's, worden steeds gewelddadiger. De overvallers schromen vaak niet om vooral vuurwapens te gebruiken. In dit verband juicht de Raad het project Taskforce vuurwapens toe.

Hierna volgt een overzicht van het aantal atrako's in de jaren 2017 en 2018:

Het aantal atrako's is zorgwekkend. Het KPC heeft in het jaar 2018 336 aangiftes van atrako's geregistreerd. Het aantal is aanzienlijk voor een kleine gemeenschap als de Curaçaose gemeenschap. De Raad constateert dat atrako's incidentgericht worden aangepakt, terwijl de noodzaak bestaat om dit soort zaken projectmatig aan te pakken. Dit is ook van belang omdat vaak, zoals de ervaring leert, worden dit soort delicten gepleegd door recidivisten. Het is derhalve ook uit preventief oogpunt van belang om de daders te identificeren en te vervolgen. Ook de aanpak van illegale vuurwapenhandel en vuurwapenbezit is essentieel. Immers de plegers zijn doorgaans in het bezit van illegale vuurwapens. De Raad juicht dan ook het voornemen om atrako's meer projectmatig aan te pakken toe. De Raad verwacht dat dit niet tot een voornemen blijft en dat de resultaten van de voorgenomen projectmatige aanpak op termijn zichtbaar zijn.

Naast repressie moeten projecten als veilig ondernemen worden voortgezet om het aantal atrako's terug te dringen en het veiligheidsgevoel te versterken. Tevens is van belang dat atrako's niet slechts incidenteel maar ook projectmatig worden aangepakt. De Raad hoopt dat (in de toekomst) projectmatige onderzoeken worden gedraaid en dat een aantal zaken met verschillende verdachten met succes worden afgerond.

3.2 Geweldsmisdrijven

Veel criminaliteitsvormen gaan gepaard met geweld. Gewelddelicten vormen een groot maatschappelijk probleem. Justitie richt zich voornamelijk op huiselijk geweld en vuurwapengeweld.

3.2.1 Relatieve geweld

Voor wat betreft relationeel geweld is het uitgangspunt om dit soort zaken binnen relatief korte tijd af te handelen. Dit betekent niet dat alle zaken aan de rechter worden voorgelegd. Voor zover mogelijk, met name bij lichtere zaken (eenvoudige mishandeling), wordt gezocht naar alternatieve interventiemogelijkheden. De zaak zou bijvoorbeeld voorwaardelijk kunnen worden geseponneerd. In het kader van relationeel geweld is er een periodiek casusoverleg tussen het Openbaar Ministerie, Bureau Slachtofferhulp, Reclassering en het KPC.

De ernst en omvang van relationeel geweld vraagt om een fundamentele aanpak. Een persoonsgerichte aanpak bij daders en slachtoffers is essentieel. De aanpak van relationeel geweld moet integraal geschieden aangezien preventie en bestrijding

van relationeel geweld hoofdzakelijk afhankelijk is van factoren buiten het justitieel bereik.

3.2.2 Vuurwapengeweld

Het gebruik van (automatische) vuurwapens heeft grote impact op het veiligheidsgevoel. De laatste jaren is het gebruik van automatische vuurwapens enorm toegenomen. Het komt steeds vaker voor dat deze schietincidenten, al dan niet met dodelijk gevolg, in openbare gelegenheden plaatsvinden. Niet alleen het illegaal voorhanden hebben van vuurwapens moet worden aangepakt, maar ook de illegale binnenkomst en de daaraan gerelateerde illegale wapenhandel verdienen de nodige aandacht. De Raad hoopt dat meer wordt geïnvesteerd in de bestrijding van wapenhandel en wapensmokkel en dat er projectmatige onderzoeken volgen.

Illegaal vuurwapenbezit vormt een groot veiligheidsprobleem voor de Curaçaose gemeenschap. Het bezit en het gebruik van illegale vuurwapens gaat vrijwel altijd samen met het plegen van andere strafbare feiten. Vaak behoren ook de andere strafbare feiten tot de geprioriteerde delicten zoals: geweldsdelicten en atrako's. Het feit dat vuurwapens worden gebruikt in openbare gelegenheden, waarbij het risico bestaat dat derden slachtoffers worden bij deze incidenten vormt extra reden om dit fenomeen hard aan te pakken.

Hieronder volgt een overzicht van de inbeslaggenomen vuurwapens in de periode 2016-2018.

Inbeslaggenomen vuurwapens 2016-2018

Terwijl geweldsdelicten eerder op jaarbasis tot ongeveer 20 slachtoffers leidden, waren er in het jaar 2018 28 dodelijke slachtoffers. Het gebruik van automatische vuurwapens heeft daarbij een grote rol gespeeld.

De Raad acht het positief dat de Taskforce vuurwapen is ingesteld. De Taskforce vuurwapen is bedoeld om in een bestuurlijke/justitiële context te proberen om illegaal vuurwapenbezit terug te dringen en legaal vuurwapenbezit verder te reguleren.

De aanpak door de Taskforce bestaat uit:

- 1) Informatie coördinatie;
- 2) Bestuurlijke aanpak;
- 3) Toezicht en handhaving;
- 4) Opsporing.

Het doel van de Taskforce is om de samenwerking binnen het Intelligence Center Curaçao (ICC) te intensiveren bij de bestrijding van vuurwapenbezit.

3.3 Inbraken en diefstal

Bestrijding van diefstal heeft in vergelijking tot levensdelicten, aanpak criminele samenwerkingsverbanden, vuurwapenbezit en -gebruik en atrako's minder prioriteit. Dit is naar het oordeel van de Raad extra reden om deze criminaliteitsvorm op integrale wijze aan te pakken, waarbij de justitiële autoriteiten samenwerken met particuliere beveiligingsbedrijven, burgers (georganiseerd in wijken) en verzekeringsmaatschappijen.

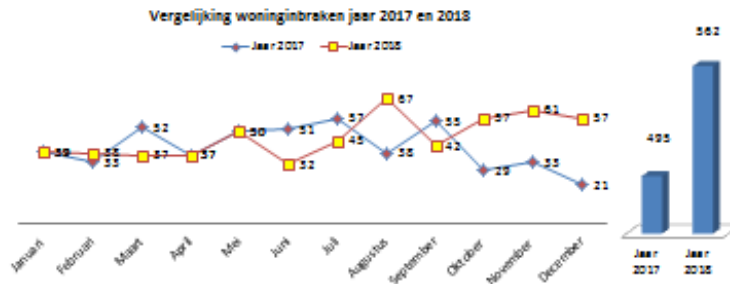
Het aantal woning- en bedrijfsinbraken is structureel hoog. Voor een structurele daling is gerichte en integrale aanpak nodig. De Raad is van oordeel dat voor een effectieve bestrijding van deze criminaliteitsvorm intensieve samenwerking vereist is en dat een ieder zich moet inzetten om deze criminaliteitsvormen te voorkomen dan wel te bestrijden. Betere beveiliging van woningen en bedrijfspanden zouden naast de preventieve werking kunnen bijdragen aan de verhoging van de pakkans.

Inbraken en diefstal hebben grote impact op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel.

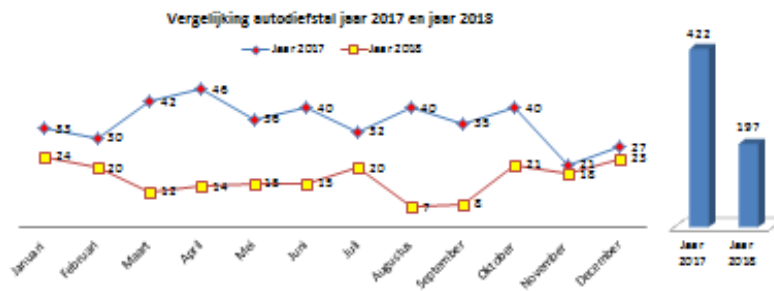
Introductie van camerabeelden en beveiligingsmaatregelen in bedrijven en rond particulieren vermogensbestanddelen (woningen en auto's) moeten het risico op inbraken en diefstallen verminderen. Ook in dit verband is intensivering van de samenwerking tussen overheid, ondernemers en burgers essentieel.

Onderstaand volgt een overzicht van de inbraken en diefstallen over de afgelopen jaren:

Woninginbraken 2017-2018

Autodiefstal 2017-2018

De Raad ziet een toename van het aantal autodiefstallen. Het integraal en projectmatig aanpakken hiervan zal ongetwijfeld positief resultaat opleveren. Betere samenwerking tussen de overheid, ondernemers, verzekeringsmaatschappijen en burgers bijvoorbeeld door samenwerkingsafspraken te maken betreffende het gebruik van Global Positioning System (gps) zou ertoe kunnen leiden dat autodiefstal minder aantrekkelijk wordt.

3.4 Verkeer en veiligheid

De verkeersonveiligheid wordt voornamelijk veroorzaakt door onveilig (rij)gedrag en onveilige voertuigen (slechte staat van onderhoud). Justitie heeft geïnvesteerd in de veiligheid in het verkeer. Het uiteindelijke doel daarvan is om het aantal verkeersincidenten en verkeersdoden terug te brengen.

Het Openbaar Ministerie wil een trendbreuk veroorzaken als het gaat om het aantal verkeersdoden per jaar. Dit geldt ook voor het structureel hoog aantal zwaargewonden en materiële schade door de vele aanrijdingen.

Beoogd wordt om de navolgende maatregelen te nemen:

- Reguliere alcoholcontroles;
- Bewustwordingscampagnes;
- Afstellen koplampen;
- Invoering alcoholbesluit en -wetgeving;
- Ketenaansprakelijkheid.

De Raad heeft in het jaar 2017 onderzoek gedaan naar de verkeerscontrole.

De Raad heeft de minister van Justitie naar aanleiding van dat onderzoek de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Intensiveer op korte termijn de samenwerking met het ministerie van VVRP en overweeg daarvoor een (ministerie overstijgende) stuurgroep in te stellen;
2. Bevorder op korte termijn ministerie overstijgende overleg tussen partners;
3. Maak op korte termijn concrete afspraken met het extern bedrijf en de stichting over het beheer van het Actpolsysteem en verstrekking van management informatie;
4. Draag zorg om op korte termijn voorlichtingscampagnes uit te voeren en overweeg om de Vereniging Veilig Verkeer (VVK) daarbij te betrekken om onder meer educatie (training) te verzorgen;
5. Rond op middellange termijn het traject af tot vaststelling van de wetgeving (landsverordening WVVC en uitvoeringsbesluiten);
6. Draag zorg op middellange termijn voor de aanschaf van adequate middelen om alcoholcontroles (fieldtesters en ademanalyseapparaat) uit te voeren. Overweeg daarbij om op termijn andere geavanceerde technologische middelen aan te schaffen, zoals digitale apparatuur om achteraf de snelheid waarmee een voertuig gereden heeft te meten of om een remproef uit te voeren;
7. Stel samen met het ministerie van VVRP op middellange termijn een strategisch verkeersbeleid op;

8. Draag zorg voor voldoende financiële middelen en tijdige planning om ijking van snelheidsmeters tijdig uit te voeren;
9. Zet het pilot cameraproject voort;
10. Stel de noodzaak om verkeerskundigen en een planoloog bij respectievelijk de UOOW en URO&P te hebben onder de aandacht van de betrokken Minister.

Aangezien de noodzakelijke regelingen niet waren geformaliseerd moest het Openbaar Ministerie proefzaken aan de rechter voorleggen om te kunnen vaststellen of strafrechtelijke interventie desalniettemin succesvol zou kunnen zijn. De opsporings- en vervolgingsdaden hebben de rechterlijke toetsing doorstaan.

De Raad zal in de toekomst een review-onderzoek verrichten om te kunnen vaststellen of en in hoeverre de gedane aanbevelingen alsnog zijn opgevolgd.

Alhoewel concept-regelingen zijn opgesteld om verkeersovertredingen effectief aan te pakken, constateert de Raad dat die regelingen in het jaar 2018 nog niet geformaliseerd waren. Dit geldt in ieder geval voor een concept (wijziging) landverordening motorrijtuigbelasting, een concept landsverordening ketenaansprakelijkheid en uitvoeringsregelingen inzake technische eisen aan auto's en motoren, blaasapparatuur.

3.5 Criminele samenwerkingsverbanden

De georganiseerde criminaliteit is moeilijk meetbaar. Georganiseerde criminaliteit functioneert doorgaans onder de radar en de betrokkenen opereren daardoor onzichtbaar. Soms wordt het zichtbaar wanneer bijvoorbeeld liquidaties plaatsvinden.

De laatste jaren waren er relatief veel moordzaken met als oorzaak problemen tussen rivaliserende bendes. Een aantal van de schietincidenten die hebben plaatsgevonden, waren met dodelijke afloop. Het Openbaar Ministerie en de politie hebben geconstateerd dat een aantal schietincidenten gangs-gerelateerd zijn. Bij een aantal van deze incidenten waren immers dominante criminele groeperingen betrokken.

Naar aanleiding hiervan heeft het Openbaar Ministerie tezamen met enkele ketenpartners een integrale aanpak uitgewerkt. De bedoeling was om deze aanpak in 2016 en 2017 te implementeren¹.

Om de voorgestelde doelstellingen te realiseren is het van belang dat de justitiële organisaties voldoende toegerust zijn.

De Raad verricht dit jaar een inspectie-onderzoek naar dit thema om te kunnen vaststellen in hoeverre de justitiële keten voldoende toegerust is om deze groeperingen effectief aan te pakken.

3.6 Jeugd

Met de Top C aanpak wordt beoogd het aantal geweldsdelicten, zoals overvallen, straatroven en woninginbraken terug te dringen. Daarnaast wordt beoogd te voorkomen dat jongeren plegers worden van high-impact crimes. De aanpak is onderverdeeld in drie pijlers: lik op stuk, zorg en nazorg en brusjes-aanpak.

Bij “lik op stuk” moeten de daders voelen dat misdaad niet loont en grote consequenties heeft. Snelle afdoening van strafzaken is daarbij cruciaal. Daarnaast moet de mogelijkheid bestaan om de zaken bestuurlijk aan te pakken. Strikte handhaving is daarbij een vereiste.

Bij zorg en nazorg wordt benadrukt dat de focus niet alleen ligt op repressie maar dat ook aandacht wordt besteed aan hulp en (na)zorg. Het streven is om de jeugdige plegers perspectief te bieden.

Bij brusjes-aanpak wordt breder gekeken. Niet alleen aan de pleger wordt zorg en (na)zorg verleend, maar het hele gezin wordt begeleid met als doel om te voorkomen dat de andere jeugdigen die deel uitmaken van het gezin ook strafbare feiten plegen.

Het Top C project heeft zijn vruchten opgeworpen. Het Openbaar Ministerie heeft dit project eerst getrokken maar geleidelijk aan is de trekkersrol verschoven van het Openbaar Ministerie naar de Stichting Ambulante Justitiële Jeugdzorg Curaçao (AJJC). De Raad juicht deze ontwikkeling toe, aangezien een integrale aanpak intensieve samenwerking vereist, waarbij alle betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid dragen. Immers de beperkte capaciteit moet zo optimaal mogelijk worden ingezet.

---

¹ Jaarplan 2016 Parket in eerste aanleg Curaçao

Hierna volgt het overzicht van de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit over de afgelopen jaren.

Delicten	2014	2015	2016	2017	2018
Bedreiging	2	5	1	8	4
Vernieling	2	1	2	15	3
Zeden	0	3	1	5	2
Opium	2	8	7	2	0
Vuurwapen- bezit	8	3	6	3	6
ID plicht	0	0	2	2	2
Mishandeling	8	7	6	10	8
Poging Diefstal	2	4	1	0	0
Diefstal	5	10	17	15	11
Diefstal met geweld	33	12	12	17	11
Heling	0	1	1	3	2
Openl. geweld	0	1	1	1	
Valsheid/ verduistering	0	1	1		0
Brandstichting	0	1	0	0	0
Doodslag	3	1	0	0	0
Poging doodslag	1	1	0	0	2
Overige	2	0	1	0	2
Totaal	68	59	59	81	53
Percentage gewelddelicten	72%	49%	37%	63%	53%

3.7 Overige relevante thema's

Mensenhandel en mensensmokkel

Mensenhandel is het werven, vervoeren of verhandelen van mensen tegen hun wil met als doel uitbuiting. Onder mensensmokkel vallen handelingen die erop gericht zijn om mensen illegaal het land te laten binnenkomen.

Slachtoffers van mensenhandel zijn bijvoorbeeld de tragomeisjes. Menschenhandel is de facto een vorm van slavernij.

De Raad heeft in zijn Staat van de rechtshandhaving voor het jaar 2017 de noodzaak om projectmatige onderzoeken te draaien benadrukt. De Raad constateert thans met tevredenheid dat projectmatige onderzoeken worden gedraaid. De Raad noemt in dit verband de zaak Venus, waarbij aan meerdere verdachten gevangenisstraffen zijn opgelegd.

De bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel vergt ook betere controle van de grenzen. In 2017 is in het kader van het project Poortwacht gestart met een procesanalyse veiligheid en integriteit van de luchthaven. Dit project heeft vertraging opgelopen aangezien mede als gevolg van het orkaan Irma flink moest worden geïnvesteerd in de handhaving van de rechtsorde op St. Maarten. De Raad constateert inmiddels dat een aantal maatregelen zijn doorgevoerd en dat er een commissie is ingesteld om de aanbevelingen om te zetten in maatregelen die zullen moeten worden geïmplementeerd.

Samenwerking

Er is een strategisch platform onder de naam Actie Center Ondernijning Criminaliteit (ACOC) opgericht. In deze taskforce zijn de verschillende diensten onder andere, het KPC, de Douane en de Kustwacht vertegenwoordigd. Het doel van het platform is om alle informatie te delen en om het beleid ten aanzien van de administratie en registratie vast te stellen.

Onder dit platform valt de Intelligence Center Curaçao (ICC) dat door het KPC wordt geleid. Het team heeft recentelijk het thema mensenhandel en mensensmokkel met succes opgepakt. Dit heeft geleid tot vervolging en berechting in de zaak Venus.

De Raad heeft tijdens onderzoeken geconstateerd dat er ruimte bestaat om de samenwerking verder te intensiveren. De strafrechtelijke, bestuursrechtelijke en fiscaalrechtelijke interventies moeten worden geoptimaliseerd. Anders dan de huidige praktijk, waarbij doorgaans vrijwel uitsluitend strafrechtelijk wordt geïntervenieerd wegens onder meer het uitblijven van bestuursrechtelijke dan wel fiscaalrechtelijke interventies, zal er een integraal sanctiebeleid moeten worden geformuleerd en daadwerkelijk toegepast.

De technologie biedt steeds meer mogelijkheid om de justitiële informatiepositie te verbeteren. De opsporingsunits moeten deze mogelijkheden zo optimaal mogelijk benutten. Dit vergt ook intensieve samenwerking met andere overheidsinstanties. Het benutten van deze technologische ontwikkelingen moet bijvoorbeeld gepaard gaan met adequate regelingen omtrent gegevensbescherming.

3.8 Wetgeving

De Raad wenst in deze staat een drietal wettelijke regelingen te bespreken. Deze regelingen raken naar het oordeel van de Raad het beheer en de taakuitoefening van de organisaties behorende tot de justitiële keten. Het betreft de Landsverordening integriteit kandidaat-ministers, de Landsverordening georganiseerd overleg in ambtenarenzaken en de Landsverordening ambtelijke bestuurlijke organisatie.

Landsverordening integriteit kandidaat-minister

Deze landsverordening schrijft voor dat een Minister die als verdachte wordt aangemerkt zijn ontslag moet indienen bij de gouverneur. De vraag rijst in hoeverre deze bepaling strookt met de onschuldpresumptie zoals verankerd in internationale mensenrechtenverdragen (zoals bijvoorbeeld het EVRM). Het is immers mogelijk dat achteraf rechtens komt vast te staan dat een Minister ten onrechte als verdachte was aangemerkt.

Voorts rijst de vraag in hoeverre deze bepaling de in ons staatsrecht erkende vertrouwensregel niet doorkruist. De Raad merkt hierbij tevens op dat de benoeming en ontslag van de Ministers geregeld is in de Staatsregeling en dat de Staatsregeling geen delegatiebepaling bevat om deze kwestie nader te regelen. Los van het vorenstaande wijst de Raad erop dat de justitiële autoriteiten niet moeten worden beperkt door dit soort regelingen tijdens de opsporingsfase.

Tevens wijst de Raad op de bepaling van deze landsverordening die voorschrijft dat er een gekwalificeerde meerderheid van stemmen vereist is voor de wijziging van de landsverordening. Een dergelijke bepaling wijkt af van de in de Staatsregeling voorgeschreven procedure voor de totstandkoming van een landsverordening. De Staatsregeling vereist slechts een gewone meerderheid van stemmen voor de totstandkoming van een landsverordening.

Landsverordening georganiseerd overleg in ambtenarenzaken

De Raad heeft eerder gewezen op het feit dat organisatorische wijzigingen moeten kunnen worden doorgevoerd. De onderhavige landsverordening schrijft voor dat wijziging alleen mogelijk is nadat in de GOA overeenstemming is bereikt. De Raad heeft in het verleden reeds gewezen op het feit dat dergelijke bepalingen de wetgevende bevoegdheid van de formele wetgever niet beperkt. De Raad verwijst ook in dit verband naar de Staatsregeling die de totstandkoming van een landsverordening regelt. Nu de Staatsregeling geen nadere eisen stelt aan de totstandkoming en wijziging van een landsverordening, kunnen geen nadere eisen bij landsverordening worden gesteld.

Landsverordening ambtelijke bestuurlijke organisatie

De Raad van State heeft eerder bepaald dat de ambtelijke organisatie bij koninklijk besluit kan worden gewijzigd en dat er geen formele wetwijziging daarvoor vereist is, nu de grondwet voorschrijft dat een KB daarvoor vereist is². Voorzover organisatorische wijzigingen in Curaçao noodzakelijk zijn, voorziet de Staatsregeling in een grondslag daarvoor. Voor Curaçao betekent het voorgaande dat bij landsbesluit de indeling van een ministerie kan worden gewijzigd.

---

² ECLI:NL:RVS:2001:AD4637

IV. Oordeelsvorming

De Raad is van oordeel dat de integrale aanpak van de geprioriteerde delicten moet worden verbeterd. Er moet verder worden geïnvesteerd in de informatiepositie en de samenwerking tussen de ketenpartners.

Uitgaande van een integrale aanpak meent de Raad dat het gebrek aan materiële middelen mede zal kunnen worden verholpen door betere allocatie. De financiële uitdagingen waarmee het land te maken heeft, zouden extra reden moeten zijn om een integrale aanpak te bevorderen.

De Raad is tevens van oordeel dat binnen de gehele justitiële keten organisatorische wijzigingen moeten kunnen worden doorgevoerd om het personeel zo optimaal mogelijk in te zetten. Ook door de krachten (integrale aanpak) te bundelen, neemt de (bestuurlijke) capaciteit toe. De gezamenlijke capaciteit bedraagt immers meer dan de optelsom van de individuele capaciteit van de afzonderlijke partners.

De Raad is van oordeel dat in het kader van een integrale aanpak een integraal sanctiebeleid moet worden ontwikkeld. Daarbij moet in hoofdlijnen worden vastgesteld wanneer bestuursrechtelijk dan wel strafrechtelijk zal worden opgetreden. Voorts acht de Raad het noodzakelijk om te onderzoeken welke bestuursrechtelijke sancties zouden kunnen worden ingevoerd om overbelasting van de opsporings- en vervolgingscapaciteit te voorkomen.

De Raad is van oordeel dat de organisatorische inbedding van de ministeries flexibel moet zijn om een integrale aanpak te bevorderen. Waar organisatorische wijzigingen van ministeries noodzakelijk zijn, moeten die worden doorgevoerd. De Staatsregeling van Curaçao biedt hiervoor een wettelijke grondslag. Voorzover organisatorische wijzigingen noodzakelijk zijn, kunnen die overeenkomstig de Staatsregeling middels landsbesluit worden doorgevoerd.

De Raad is van oordeel dat atrako's en illegale wapenbezit en wapenhandel projectmatig moeten worden aangepakt.

De Raad vraagt bijzonder aandacht voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Alhoewel respondenten onderkennen dat preventief optreden noodzakelijk is, is de aanpak van jeugdcriminaliteit grotendeels reactief. De Raad is van oordeel dat alle betrokken ministeries de samenwerking ten aanzien van dit thema moeten intensiveren. De ervaring leert dat preventief optreden tot positieve resultaten leidt en goedkoper is dan punitief optreden.

De Raad is van oordeel dat de ontbrekende wetgeving op het gebied van verkeer de wetgevingsprocedure moet doorlopen en dat de in paragraaf 3.9 vermelde regelingen moeten worden aangepast.

Voor het stimuleren van het besef aan ketensamenwerking acht de Raad het noodzakelijk dat de betrokken organisaties gezamenlijke doelstellingen opnemen in bijvoorbeeld hun jaarplannen.

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving
Schouwburgweg 1, Unit B | Willemstad | Curaçao

infocuracao@raadrechtshandhaving.com

www.raadrechtshandhaving.com

September 2019